Утвърдил:

инж. АТАНАС СТОИЛОВ
Кмет на Община Аксаково

МОНИТОРИНГОВ ДОКЛАД
на община Аксаково
за 2025 г.

За изпълнението на Плана за действие на община Аксаково (2025-2027 година) в изпълнение на областната стратегия за равенство, приобщаване и участие на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Община Аксаково се намира в Североизточна България, област Варна. В състава й влизат 23 населени места с център гр. Аксаково. Общината граничи със седем общини: Варна, Белослав, Девня, Суворово, Вълчи дол, Добрич и Балчик. Има излаз на Черно море. Уникалното й разположение благоприятства икономическото, социалното и екологично развитие на Общината.

Преобладаващото население на Общината по етнически състав се е самоопределило като българско – 16 802 човека, следвано от лица с друг произход – 651 човека, от ромски произход – 376 човека и от турски произход – 190. ***(Източник: НСИ, Преброяване 2021 г.)***

На територията на Община Аксаково няма квартали/ махали с компактно ромско население.

В община Аксаково работят: един експерт по „Интеграция на малцинствата“, двама здравни медиатори и един младежки медиатор.

- гл. експерт „Интеграция на малцинствата“ работи за успешното интегриране на малцинствата в обществото на базата на националните и европейски изисквания, с цел ефективното приобщаване на Общината към европейските структури; изготвя ежегодни общински планове и отчети за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация и участва в срещи, семинари, обучения и др. свързани с дейността;

- ***дейността на здравния медиатор*** е да подпомага дейността на общините по провеждане на политики в областта на здравната

профилактика сред населението и на лекарите при и по повод на предоставяната медицинска помощ.

- дейността на младежкия медиатор е да идентифицира младежи от 16 г. до 29 г. на територията на Община Аксаково, които не работят, не учат и не са регистрирани в ДБТ. Събиране на информация и провеждане на срещи с тях, с цел проучване на поведението им на пазара на труда. Сътрудничество с представители на местната власт, училищата, работодатели и НПО. Групова и индивидуална работа с бенефициента на програмата, с цел предоставяне на съвети и помощ на безработните, които имат нужда от съдействие за търсене и намиране на работа, включване в обучения, помощ при изготвяне на CV и мотивационно писмо;

1. Общински план за интеграция на ромите

За изпълнението на Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030), Стратегията на област Варна за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030), Стратегическа рамка на Европейския съюз (ЕС) за ромите за равенство, включване и участие“, Плана за действие на община Аксаково в изпълнение на областната стратегия за равенство, приобщаване и участие на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, както и на Плана за развитие на община Аксаково от съществено значение е сътрудничеството на всички пряко ангажирани институции на национално, регионално и местно ниво с представители на неправителствени организации и на ромската общност. Политиката за интеграция на ромите в Община Аксаково е част от общонационалната политика за повишаване на качеството на живота на гражданите и за гарантиране на условия за равни възможности на всички и правото на пълноценно развитие на всеки, независимо от неговия социален произход, етническа или религиозна принадлежност, пол или други признаци.

II. МЕРКИ ЗАЛЕГНАЛИ В ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ПО ПРИОРИТЕТИ

1. ПРИОРИТЕТ ОБРАЗОВАНИЕ*

2. ПРИОРИТЕТ ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ*

3. ПРИОРИТЕТ ЗАЕТОСТ*

4. ПРИОРИТЕТ ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ*

5. ПРИОРИТЕТ ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И

НЕДИСКРИМИНАЦИЯ*

6. ПРИОРИТЕТ КУЛТУРА И МЕДИИ*

ПРИОРИТЕТ ОБРАЗОВАНИЕ

Образователната система в Община Аксаково включва седем детски градини, три основни училища, едно обединено училище, две средни училища и Център за подкрепа за личностно развитие.
Всички училища на територията на Община Аксаково се финансират на принципа на делегираните бюджети. Разпределението на средствата от държавния бюджет се предоставя на училищата по формула, определена по законоустановения ред. Община Аксаково дофинансира маломерните и слети паралелки в училищата, съобразно нормативната уредба и възможностите на бюджета. Детските градини не прилагат системата на делегирани бюджети.
През 2025 година в институциите на предучилищното и училищното образование се повиши обхвата на децата и учениците и намаля процента на отпадналите и преждевременно напусналите училище, както и на децата в детските градини, без значение от етническият им произход. До този резултат се достигна чрез:

- Разкриване на извънкласни форми на работа с учениците в свободното им време, с които им е предоставена възможност да развиват потребностите и възможностите си, да повишават интереса към училището и ученето, водят до намаляване на неоснователните отсъствия, преодоляване на отпадането от училище, до задържането им в образователната система.
- За всички ученици от I до VII клас в основните и средните училища, разположени на територията на Община Аксаково е осигурена целодневна организация на учебния ден (ЦОУД) без оглед на етническата им принадлежност. Тази организация включва редовните часове за усвояване на учебното съдържание според изискванията по ДОИ и следобед: самоподготовка, физически натоварвания и игри и творчески дейности.
- Осигуряване на безплатни учебници за всички деца в подготвителна група и всички ученици от I до VII клас, а за учениците от I до IV клас и безплатни учебни помагала, без оглед на етническа принадлежност и социална среда.
- Осигуряване на безплатни учебни помагала без оглед на етническа принадлежност и социална среда на децата от първа до четвърта група в детските градини;

- Извършване на редовни проверки за присъствието на учениците и на децата в детските градини и търсене на отговорност от тези родители, които не осигуряват присъствието на децата си.
- Осигуряване на транспорт за всички ученици в задължителна училищна възраст от селата до средищните и приемащи училища, както и до СУ „Св. „Климент Охридски“, град Аксаково, което съгласно чл. 283, ал. 2 от Закона за предучилищното и училищното образование е подпомагане на равния достъп и подкрепа за личностно развитие .

Всички деца от ромски произход и други в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, подлежащи на задължително обучение са обхванати и задържани в учебните и детски заведения, разположени на територията на общината.
В образователната система е въведена строга форма за отчетност на движението на децата и се прилагат всички законови норми за задържането и връщането на децата в училище.
За ученици застрашени от напускане на образователната система са предприети следните действия:

- Изпращат се предупредителни писма на родителите да осигуряват своевременно присъствието на децата си в училище;
- Директорите уведомяват общинската администрация за редовното посещение на учениците в училище;
- Със съдействието на МКБППМН се провеждат срещи с родителите;
- Осъществяват се посещения от екипи, определени със Заповед на началника РУО-Варна, в изпълнение на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система за деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с Постановление № 100 на МС от 8 юни 2018 година, по домовете на учениците, които са натрупали голям брой неизвинени отсъствия;
- Осигурява се психологическа подкрепа на ученици, застрашени от отпадане, посредством работа с психолог и разработени индивидуални програми;
- Включване на родителите от етническите малцинства за интегриране на децата им в образователната система като помощници на учителите за проучване, предаване, пресъздаване и съхраняване обичаите и традициите на различните етноси;

Работата с родителите се осъществява в много и разнообразни форми и дейности като: консултации по проблемите с децата им, педагогическа подкрепа, чрез дейността на училищния психолог и педагогическия съветник, празничен календар на училището с участието на родителите, благотворителни инициативи.

Ниската степен на заинтересованост, малограмотността (или неграмотността) и ниската активност от страна на родителите-роми, водят до незначителни и/или частични резултати от проведените дейности. Превръщането на тези дейности в постоянни и целенасочени биха довели до устойчивост и повишаване на резултатността от работата.
На децата и учениците, за които българският език не е майчин, се създават допълнителни условия, в т.ч. и безплатно допълнително обучение по български език с цел подпомагане на образователното им приобщаване.
Усвояването на българския книжовен език се изразява в:

- ✓ Овладяване и прилагане на компетентностите, определени с държавния образователен стандарт за предучилищното образование по образователно направление български език и литература;
- ✓ Овладяване и прилагане на компетентностите по български език и литература, определени с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка като очаквани резултати от обучението в края на отделните етапи и степени;
- ✓ Овладяване и прилагане на компетентностите, определени с учебните програми по предмета български език и литература;
- ✓ Спазване на книжовните езикови норми в учебните часове по всички учебни предмети, в дейностите по различните образователни направления, в които обучението се осъществява на български език, както и в дейностите за осигуряване на общата подкрепа за личностно развитие;
- ✓ Спазване на книжовните езикови норми в процеса на общуване в системата на предучилищното и училищното образование от децата, учениците, учителите, директорите и другите педагогически специалисти и непедагогическия персонал.

С цел задържане на учениците в училище и предотвратяване на ранното им отпадане от образователната система, в три от училищата, разположени на територията на Общината се осъществява професионално образование:
СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – град Игнатиево - осъществява професионално образование по професия „Готвач“, специалност „Производството на кулинарни изделия и напитки“
Обединено училище „Иван Вазов” с. Любен Каравелово - осъществява професионално образование от 2020 г. по професия „Оператор на компютър” и специалност „Текстообработване”;
СУ „Св. Климент Охридски“ – град Аксаково - осъществява професионално образование по професия „Организатор Интернет приложения“ и специалност „Електронна търговия“;
За пътуващите до тези населени места общинска администрация осигурява безплатен транспорт, като това е възможност за получаване на образование

и на децата от социално слаби семейства, каквито в по-голямата си част са семействата от селата.

В три от училищата, има назначени образователни медиатори:

ОУ „Св. Климент Охридски“, село Изворско;
СУ „Св. Св. Кирил и Методий“, град Игнатиево;
ОУ „Христо Смирненски“, село Въглен.

Назначаването на образователни медиатори има за цел:

- подпомагане взаимодействието с родителите на учениците от уязвими групи;
- намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система на учениците от уязвимите групи;
- формиране на положителни нагласи към образованието от страна на учениците от уязвими групи и на техните родители;
- пълноценно участие в образователния процес и мотивация за активно приобщаване на ученици от уязвими групи в системата на училищното образование;
- оптимизиране на взаимодействието на училището с родителите на учениците от уязвимите групи чрез активното участие на образователните медиатори и социалните работници.

В подкрепа на горното са следните индикатори:

- Брой ученици, обхванати трайно в образователната система-1398;
- Брой деца от уязвими групи, които не владеят добре български език, включени в модули за допълнително обучение - 125;
- Брой ученици от уязвими групи, включени в допълнително обучение - 414;
- Брой педагогически специалисти преминали обучение за прилагане на инструментариум за ранно идентифициране на ученици в риск от преждевременно напускане на образователната система - 51;
- Брой дейности за връщане на отпадналите ученици в училище и подобряване на образователните им резултати - 5;
- Брой педагогически специалисти, включени в изпълнение на дейности за ефективна реинтеграция на ученици, върнати в образователната система - 44;
- Брой ученици от етническите общности с подобрени образователни резултати - 245;
- Брой ученици реинтегрирани в образователната система -7;
- Брой ученици от етническите общности в социално уязвимо положение, подкрепени за продължаване на образованието им в гимназиален етап - 41;
- Брой ученици от гимназиална степен, включени в дейности за информиране, мотивиране и подготовка за продължаване на образованието си във висши училища - 149;

- Брой ученици в гимназиален етап на обучение, кандидатствали във ВУЗ - 23;
- Брой обучени образователни медиатори - 3;
- Брой назначени образователни медиатори – 3;
- Брой Информационни кампании за ролята на образованието на учениците сред родителите и общността- 14;
- Брой дейности за приобщаване на родители към училищния живот и мотивирането им за образованието на техните деца - 35;
- Брой ученици изпитващи затруднения при преминаване към обучение в електронна среда – 104.

ПРИОРИТЕТ ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Здравеопазването в Общината е осигурено от мрежа на доболнична помощ. В град Аксаково функционира „АМЦСМП- Аксаково“ ЕООД, който е единственото специализирано лечебно заведение на територията на община Аксаково. В условията на пазарна икономика и конкуренция от страна на модерно оборудваните лечебни заведения разположени в близкия областен град Варна, лечебното заведение успява не само да стои на пазара, но и да се развива. От 2024г. в гр. Аксаково отвори врати и медицински център „Анакиевски“. Центърът разполага с най- съвременната медицинска апаратура за диагностика и лечение на различни видове заболявания.
Доболничното обслужване се осъществява от 7 практики на общо практикуващи лекари в населените места - гр. Игнатиево, с. Изворско, с. Въглен и с. Любен Каравелово и 6 стоматологични практики и лекари - специалисти. В сградата на „АМЦСМП- Аксаково“ функционира Спешна помощ-Варна. През 2025г. са извършени текущи ремонтни дейности в сградата на „АМЦСМП- Аксаково“, както и основен ремонт в дерматологичния кабинет. Изградена е и пусната в експлоатация платформа за инвалиди.
През отчетния период с цел повишаване обхвата с имунизации по националния имунизационен календар и профилактичните прегледи при срещата с личните лекари се е коментирала ваксинационната програма. Всеки личен лекар и специалист, в момента на посещение на пациент от рисковите групи, дава указания за здравословно битуване. Разпространени са сред пациентите информационни материали по отношение на ваксино профилактиката на сезонния грип и на пневмококовите инфекции при лица на и над 65 години; ползата от ваксинация срещу ротавирусите и срещу Хепатит „А“ и Хепатит „Б“.
По данни от „АМЦСМП- Аксаково“ ЕООД през 2025 година са обхванати общо 55 бременни, самоопределили се като роми. Родили са 47 жени от ромски произход, от общо 69 родилки.
Проблем е ненавременното осигуряване на спешна здравна помощ в отдалечените села и тези без лекарски практики.

Училищното и детско здравеопазване се обезпечава от 1 фелдшер и 5 медицински сестри, които обслужват здравните кабинети, разположени в учебните и детски заведения.
Във всички учебни заведения в общината редовно се провеждаха здравни беседи за СПИН, Хепатит В, опасността от тютюнопушенето, от употребата на наркотици и други.

ПРИОРИТЕТ ЗАЕТОСТ

По информация от Дирекция „Бюро по труда“ гр. Варна:

- български граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, мотивирани за активно поведение на пазара на труда за търсене на работа – няма;
- български граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, включени в професионално ориентиране – няма;
- безработни лица на територията на Община Аксаково за периода януари - декември 2025 г., самоопределили се като роми – 1 брой;
- заети лица по програми и проекти за насърчаване на заетостта, самоопределили се като роми – 1 брой;
- срещи на представители на ДБТ с ромски лидери и организации по места – няма.
- Средномесечен брой регистрирани продължително безработни лица на територията на Община Аксаков - 15 броя.

ПРИОРИТЕТ ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

По данни на НСИ от последното преброяване на населението и жилищния фонд от 2021 г., на национално равнище етническите българи разполагат средно с 23.2 кв.м. жилищна площ на едно лице, при ромите тя е едва 10.6 кв.м..
Лицата, които са български граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация в община Аксаково живеят предимно в следните населени места: гр. Игнатиево, с. Изворско, с. Любен Каравелово, с. Слънчево и с. Въглен. Те живеят в жилища, с необходимите добри битови и социални условия, за които плащат ежегодно местни данъци и такси.
На територията на общината няма гета с ромско население.
Във всички населени места в Общината главните улици са асфалтирани и има изградена улична мрежа. Всяка година по бюджета на Общината се осигуряват средства за реконструкция, ремонт и поддръжка на уличната и осветителна мрежа, както и за благоустрояването на централните части в населените места в Общината.

ПРИОРИТЕТ КУЛТУРА И МЕДИИ

Ролята на културата за социалното включване на етническите малцинства е важен инструмент за развитието на националната и местна културна политика. За насърчаването на културното многообразие, което поддържа и създава условия за съхраняване и развитие на културата на всички етнически групи поотделно и чрез създаването на атмосфера на взаимно уважение, толерантност, разбирателство и механизми за взаимно опознаване и обмен между културите. Културната интеграция на ромите е неделима част от цялостната социално- икономическа интеграция.
На територията на Община Аксаково функционират 21 читалища, които развиват богата културно-просветна, социална и образователна дейност. Към по голяма част от читалищата има действащи танцови и певчески колективи, в които участват деца и възрастни от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация. Във всички читалища се развива и обогатява културния живот, чрез запазване на обичаите и традициите, характерни за съответното населено място.

ПРИОРИТЕТ ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Дискриминация (от лат. discriminatio - „правене на разлика“) към или спрямо даден човек или група е третирането или възприемането му на базата на класа, категория, раса, етнос, религиозна принадлежност, сексуална ориентация или нещо друго вместо спрямо неговите лични качества.

Дискриминация има тогава, когато е налице официално или неофициално разделяне на хората в отделни групи по някакъв техен общ признак, при което им се дават или отнемат дадени права, задължения и възможности, според групата към която принадлежат.

Успешното прилагане на върховенството на закон е пряко определено от наличието на съответен капацитет в структурите, които са ангажирани с процеса – общински администрации, областна администрация, органи на МВР на областно равнище, комисии, съвети, структури на гражданското общество.